

HOVEDPROGRAM

for Røde Kors i Norge 2021–2023

Vedtatt på Landsmøtet 04.10.2020

1.1 Hvem vi er

Røde Kors er til for å hindre og lindre menneskelig nød og lidelse

Våre 7 grunnprinsipper:

Humanitet: Røde Kors er grunnlagt ut fra ønsket om upartisk å bringe hjelp til de sårede på slagmarken. Både i sitt internasjonale og nasjonale arbeid streber Røde Kors etter å forebygge og lindre menneskelig lidelse. Organisasjonens formål er å beskytte liv og helse, og sikre respekt for enkeltmennesket. Røde Kors arbeider for å fremme gjensidig forståelse, vennskap, samarbeid og varig fred mellom alle folk.

Upartiskhet: Røde Kors yter hjelp uten hensyn til nasjonalitet, etnisitet, trosbekjennelse, samfunnsklasse eller politisk overbevisning. Røde Kors streber utelukkende etter å lindre nød og komme hurtig til hjelp der nøden er størst.

Nøytralitet: For å kunne bevare alles tillit, skal Røde Kors ved konflikter ikke ta parti, eller på noe tidspunkt la seg engasjere i uoverensstemmelser av politisk, etnisk, religiøs eller ideologisk karakter.

Uavhengighet: Røde Kors er uavhengig. Selv om det nasjonale Røde Kors skal bistå myndighetene under krig og i nødssituasjoner og er underlagt landets lover, må Røde Kors alltid opprettholde sin selvstendighet for til enhver tid å kunne handle i overensstemmelse med Røde Kors-prinsippene.

Frivillighet: Røde Kors er en humanitær hjelpeorganisasjon basert på frivillig deltakelse, og er ikke på noen måte tilskyndet av ønske om økonomiske fordeler.

Enhhet: I hvert land kan det bare være én nasjonalforening. Den må være åpen for alle og utføre sin humanitære virksomhet over hele landet.

Universalitet: Røde Kors er en verdensomspennende bevegelse hvor nasjonalforeningene har samme status og deler samme ansvar og plikt til å hjelpe hverandre.

1.2 Røde Kors' samfunnsrolle og organisering

Gjennom lokalforeninger, distriktsforeninger, nasjonalforeningen og søsterforeninger over hele verden, er Røde Kors til stede der mennesker bor eller oppholder seg for å hjelpe de som trenger oss mest. Vi er talspersoner for mennesker i sårbare livssituasjoner og handler slik at vi er best mulig beredt til å møte dagens og morgendagens humanitære behov.

Røde Kors i Norge er del av Røde Kors- og Røde Halvmåne-bevegelsen, som er verdens største humanitære nettverk. Gjennom søsterforeninger i nesten alle land og deres lokale frivillige, er Røde Kors til stede både før, under og etter katastrofer og kriser, væpnet konflikt og vold. Vi samarbeider tett med alle deler av bevegelsen for å sikre gjennomføring av humanitære aktiviteter.

Røde Kors er Norges største, frivillige humanitære organisasjon. Vi er en beredskapsorganisasjon der alle ledd er klare til innsats, og vi er en viktig del av den norske redningstjenesten. Røde Kors er støtteaktør for norske myndigheter, og våre aktiviteter støtter og utfyller tjenestetilbudet til det offentlige. Vi er pådrivere for å øke kunnskap om, og respekt for, internasjonal humanitær rett, menneskerettigheter og flyktningretten.

Røde Kors er en medlemsstyrt organisasjon med ca. 160 000* medlemmer. Vi utfører humanitær aktivitet gjennom våre 43 000* frivillige i lokalforeninger rundt omkring i det norske lokalsamfunnet og internasjonalt, gjennom søsterforeninger og bevegelsen. Vår innsats er forankret i lokale behov og tar utgangspunkt i Røde Kors-vurderingen.

Røde Kors i Norge er organisert i tre nivåer; lokalt, distrikt og nasjonalt. Internt er vi delt i tre områder: Røde Kors Hjelpekorps, Røde Kors Omsorg og Røde Kors Ungdom. Alle nivåer og områder er forpliktet til å innrette planer, strategier og prioriteringer til de målene og prioriteringene som hovedprogrammet fastsetter. Lokalforeninger tilpasser sine planer etter lokale behov. Innenfor landsmøteperioden, og i tråd med vedtatt hovedprogram, gjør landsstyret vedtak om prioriteringer. Dette skjer etter en prosess i et samspill mellom de tre organisasjonsnivåene.

Distriktene bistår lokale ledd med rådgivning, tilrettelegging og opplæring og er pådriver for at målene i hovedprogrammet kan nås. Distriktet er koordinator og bindeledd mellom lokalt og nasjonalt nivå i organisasjonen. Nasjonalt nivå representerer Røde Kors overfor nasjonale myndigheter, bistår distrikt og lokale ledd med rådgivning, tilrettelegging og opplæring, og er pådriver for at målene i hovedprogrammet nås. Nasjonalt nivå er koordinator og bindeledd mellom distriktene i organisasjonen.

Røde Kors tar ansvar for sine handlinger og skal ikke påføre mennesker, samfunn eller miljø skade. Vi vurderer alltid konsekvensene av våre handlinger.

*tall hentet fra årsrapport 2018

1.3 Røde Kors-vurderingen

Alle organisasjonsledd skal legge følgende Røde Kors-vurdering til grunn for sitt arbeid:

« DET SKAL FORELIGGE ET
UDEKKET BEHOV
HOS MENNESKER I
SÅRBARE LIVSSITUASJONER »

TRINN 1

« AKTIVITETEN FØLGER
NATURLIG
AV VÅRT OPPDRAG
OG ER I HENHOLD TIL
VÅRE PRINSIPPER »

TRINN 2

« BEHOVENE ER IKKE DEKKET
AV ANDRE MED BEDRE
KOMPETANSE
ELLER MER NATURLIG
FORANKRING »

TRINN 3

« RØDE KORS HAR
KOMPETANSE OG
RESSURSER
TIL Å UTFØRE
OPPGAVEN »

TRINN 4

1.4 Langtidsplan

Langtidsplan for Norges Røde Kors 2020–2030:

Langtidsplanen følger Det Internasjonale Forbundet av Røde Kors- og Røde Halvmåneforeningens «Strategy 2030» og viser Røde Kors i Norge sine prioriteringer:

Strategiske mål:

- Mennesker er forberedt på, responderer på og kommer seg raskt etter kriser
- Mennesker lever trygge, sunne liv i verdighet, med mulighet for utvikling
- Mennesker mobiliserer for inkluderende og fredelige lokalsamfunn

5 globale utfordringer: De største risikoer og utfordringer vi skal møte

- Klima- og miljøkrise
- Kriser og katastrofer i utvikling
- Økende gap i helse og velvære
- Migrasjon og identitet
- Verdier, inkludering og makt

Organisatoriske mål:

- Legge til rette for sterke og effektive lokale ledd
- Inspirere og mobilisere frivillighet
- Sikre tillit og ansvarlighet
- Arbeide effektivt som et nettverk
- Påvirke humanitær handling
- Gjennomføre digital omstilling
- Sikre finansering for fremtiden

Om Hovedprogrammet

- Hovedprogrammet er en treårig konkretisering av «Langtidsplan for Norges Røde Kors 2020–2030».
- Hovedprogrammet er vedtatt av landsmøtet og er førende for alle som er tilknyttet Røde Kors i Norge.

2. HVA vi skal oppnå

Røde Kors har tre samfunns mål:

2.1 REDDE LIV:

Mennesker er forberedt på, responderer på og kommer seg raskt etter kriser

2.2 TRYGG OPPVEKST:

Barn og unge utvikler seg i trygge omgivelser, preget av inkluderende fellesskap

2.3 LIV I VERDIGHET:

Mennesker lever trygge liv i verdighet, med mulighet for utvikling

2.1 Redde liv globalt

Verden står overfor flere langvarige og komplekse konflikter og kriser som svekker tilgang til stabile helsetjenester. Mer enn en milliard mennesker lever uten tilgang til grunnleggende helsetjenester, og et uakseptabelt antall mennesker mangler tilgang til rent vann og sanitæranlegg. Langvarig krig og konflikt innebærer også stort behov for beskyttelse av sivilbefolkning, hjelpearbeidere og helsepersonell, samt arbeid for sikre oppslutning om respekt for humanitærretten, menneskerettighetene og flyktningsretten.

Konflikter og varige kriser er fremdeles den største årsaken til nød. I tillegg forsterker hyppigere ekstremvær eksisterende humanitær sårbarhet, spesielt i utsatte områder hvor de mest sårbare i samfunnet blir hardest rammet. Vi står overfor en klima- og miljøkrise som øker forekomsten, intensiteten og uforutsigbarheten til ekstremvær og naturkatastrofer. For å møte de humanitære utfordringene i verden, jobber vi med å forbedre helse og beskyttelse til de meste sårbare. Et viktig oppdrag er arbeidet med å gjenopprette kontakten mellom mennesker som har mistet hverandre som følge av krig, konflikt, katastrofe eller migrasjon.

Overordnet mål: Mennesker er forberedt på, responderer på og kommer seg raskt etter kriser

Vi vil:

1. Bidra til bedre og tryggere tilgang til helsetjenester for de mest sårbare rammet av konflikt, kriser og klimaendringer.
2. Bidra til bedre og tryggere tilgang til rent vann og gode sanitære forhold for de mest sårbare rammet av konflikt, kriser og klimaendringer.
3. Bidra til bedre beskyttelse mot vold, overgrep og rettighetsbrudd.
4. Bidra til en styrket respons på klimakrisen gjennom våre programmer, operasjoner og påvirkningsarbeid, samtidig som vi i vår operasjonelle respons til klima- og miljøkriser skal ha et minst mulig negativt klima- og miljøavtrykk.

2.1 Redde liv lokalt

Risikobildet i Norge endrer seg. Klimaendringer gjør at vi må tilpasse oss et scenario med mer ekstremvær og økt frekvens av naturrelaterte hendelser, som flom, snøskred, branner og så videre. Sett sammen med risiko for epidemier og endret bruk av norsk natur, står vi overfor hyppigere og mer krevende hendelser, både for enkeltmennesker og lokalsamfunn. Dette krever at vi arbeider med påvirkning for å løfte klimatilpassede beredskapstiltak i lokalsamfunnet, samtidig som vi styrker vår egen evne til å gjennomføre en mer sammensatt respons.

Røde Kors skal kunne bistå ved ulykker og hendelser som enkeltmennesker, familier, lokalsamfunn eller nasjonen utsettes for. Skal Røde Kors opprettholde sin solide posisjon som frivillig beredkapsorganisasjon, må vi kontinuerlig videreutvikle oss og samarbeide med offentlige myndigheter og andre aktører for å forebygge og respondere godt på akutte fysiske og psykososiale behov.

Overordnet mål: Mennesker er forberedt på, responderer på og kommer seg raskt etter kriser

Vi vil:

1. Være en kompetent og tydelig beredkapsaktør som samhandler godt med offentlige myndigheter og andre aktører for å redde liv og helse i egne lokalsamfunn, også ved hendelser som forsterkes av klimaendringer.
2. Respondere på akutte fysiske og psykososiale behov, ved å styrke kompetanse og kapasitet i hele Røde Kors.
3. Videreutvikle Røde Kors Hjelpekorps som aktør i redningstjenesten med kompetanse og kapasitet til å respondere på samfunnets behov.
4. Styrke befolkningens førstehjelps kompetanse og egenberedskap.

2.2 Trygg oppvekst

De fleste barn og unge i Norge har et godt liv med gode muligheter til utvikling. Likevel er det et økende antall barn som vokser opp i lavinntektsfamilier og som derfor opplever å stå utenfor fellesskapet og ikke har de samme mulighetene til utvikling og deltakelse. Det er en økning i antall unge som rapporterer om psykiske plager, følelse av ensomhet og depressive symptomer. En for stor andel fullfører ikke skolen, og flere står i fare for å begå kriminalitet og vold. Uforutsette hendelser som epidemier eller økt migrasjon øker risikoen for at flere barn og unge i samfunnet vårt blir sårbare.

Årsakene til at mange barn og unge har det vanskelig, er sammensatte. Gjennom å videreutvikle og styrke vår innsats for barn og unge, og deres familier, skal Røde Kors gjøre en enda tydeligere forskjell. Tidlig innsats er avgjørende for at humanitære utfordringer ikke skal følge den enkelte gjennom livet.

Overordnet mål: Barn og unge utvikler seg i trygge omgivelser, preget av inkluderende fellesskap

Vi vil:

1. Fremme og beskytte barn og unges rettigheter og sørge for at deres stemme blir hørt, uavhengig av oppholdsstatus.
2. Forebygge og redusere ensomhet og psykiske plager blant barn og unge.
3. Forebygge og redusere utenforskap og frafall i skolen.
4. Forebygge vold-, rus- og kriminalitetsproblematikk blant barn og unge.
5. Gi unge mulighet til å utvikle seg selv og lokalsamfunnet sitt gjennom frivillig engasjement.

2.3 Liv i verdighet

Ensomhet og utenforskap utgjør betydelige humanitære utfordringer i samfunnet. Årsakene til disse utfordringene er både strukturelle og individuelle. Trender som migrasjon, urbanisering, økt effektivisering av arbeidslivet, sosioøkonomisk ulikhet og at det er mindre naturlig å møtes på tvers av aldersgrupper, bidrar til økt stigmatisering, ekskludering og ensomhet. Antall personer med kroniske lidelser og endring i alderssammensetningen i kommunene, gjør at presset på offentlige helse- og omsorgstjenester blir større, og behovet for tiltak og frivillig innsats blir derfor viktig. Samtidig ser vi at uforutsette hendelser eller endringer som epidemier og migrasjon, skaper behov for tiltak som kan håndtere nye former for ensomhet og grunnleggende humanitære behov. Gjennom å videreutvikle og styrke vårt tilbud av ulike former for lavterskeltilbud, felles møteplasser, tiltak for nettverksbygging og én-til-én-kontakt for ulike grupper i hele Norge, skal Røde Kors gjøre en enda tydeligere forskjell.

Overordnet mål: Mennesker lever trygge liv i verdighet, med mulighet for utvikling

Vi vil:

1. Være en tydelig talsperson for humanitære verdier og rettigheter i alt vi gjør.
2. Redusere ensomhet og isolasjon.
3. Redusere utenforskap og styrke mestring.
4. Gi mennesker mulighet til å utvikle seg selv og lokalsamfunnet sitt gjennom frivillig engasjement.
5. Bidra til å dekke grunnleggende humanitære behov for mennesker som står utenfor velferdsstatens helsehjelp og sikkerhetsnett.
6. Videreutvikle Røde Kors Omsorg med kompetanse og kapasitet til å respondere godt på behov i lokalsamfunnet.

3. HVORDAN vi skal arbeide

Røde Kors har fire organisatoriske mål:

3.1 HUMANITÆR EFFEKT:

**Vi prioriterer og gjennomfører
humanitær innsats som har effekt**

3.2 STYRKE FRIVILLIGHETEN:

**Vi inspirerer, mobiliserer og beholder
flere medlemmer og frivillige**

3.3 ÅPEN OG ENDRINGSDYKTIG:

**Vi videreutvikler oss som en åpen og
endringsdyktig organisasjon, i tråd
med samfunnsutviklingen**

3.4 BÆREKRAFTIG OG ANSVARLIG:

**Vi opptre på en bærekraftig og
ansvarlig måte, til inspirasjon for
andre**

3.1 Humanitær effekt

Den humanitære situasjonen i verden og lokalsamfunn endrer seg. For å sikre at vi treffer behovene til mennesker og lokalsamfunn, må vi styrke vår evne til å videreutvikle og tilpasse oss basert på kunnskap om endringer i behov og hvor godt våre aktiviteter treffer. Vi må samtidig samarbeide godt både internt og eksternt for å styrke humanitær aktivitet og sikre beredskapstiltak som gjør lokalsamfunn bedre forberedt på og klare til innsats når hendelser inntreffer.

Vi har en sterk posisjon med mulighet til å gjøre en stor forskjell. Dette krever at vi bruker stemmen, erfaringen og kunnskapen vår til å informere om humanitære behov og påvirke til politisk handling og prioriteringer.

Overordnet mål: Vi prioriterer og gjennomfører innsats som har humanitær effekt

Vi vil:

1. Videreutvikle kunnskap om og skape aksept for samfunnets sårbarhet og humanitære behov.
2. Tilpasse humanitære aktiviteter til dagens og fremtidens behov, basert på Røde Korvurderingen og kunnskap om effekten av vår innsats.
3. Drive koordinert og målrettet samarbeid med offentlige og private aktører, mellom ulike deler av vår organisasjon, og med søsterforeninger og bevegelsen.
4. Bygge kompetanse og evne til å redusere menneskelige lidelser og selvmordsfare.
5. Få gjennomslag for en bærekraftig og humanitær politikk som tar hensyn til kommende generasjoner og reduserer de humanitære konsekvensene av klimaendringene.

3.2 Styrke frivilligheten

En frivillig i Røde Kors er en person som er registrert i en aktivitet eller et verv og som gjør en frivillig innsats minimum én gang per år. Frivillig innsats i Røde Kors er ulønnet arbeid i samsvar med Røde Kors' syv prinsipper.

Frivilligheten er motoren i Røde Kors. Det er de frivillige som gjør det mulig å drive humanitært arbeid i stor skala. For å styrke den humanitære innsatsen vår og unngå slitasje på enkeltmennesker, må vi lykkes med å tiltrekke, mobilisere og beholde flere frivillige. For å oppnå dette, må vi tilpasse oss en frivillighet som er i endring. Mange unge ønsker i større grad å bidra til det de selv brenner for, komme i aktivitet hurtig og bidra når det passer. Røde Kors driver samtidig frivillige aktiviteter som krever at vi må tiltrekke og beholde frivillige som vil utvikle et høyt kompetansenivå, bli ledere og som vil og kan levere når det gjelder. For å lykkes med å tiltrekke og beholde ulike typer frivillige, må Røde Kors legge til rette for flere måter å være frivillig på og gjøre det enkelt og meningsfullt å være frivillig.

Overordnet mål: Vi inspirerer, mobiliserer og beholder flere medlemmer og frivillige

Vi vil:

1. Inspirere og rekruttere flere medlemmer og frivillige.
2. Motta, lære opp og sette frivillige raskere i aktivitet, samt arbeide for å beholde eksisterende frivillige og medlemmer.
3. Sikre god oppfølging og legge til rette for ulike måter å være frivillig på, og tilrettelegge slik at alle skal kunne delta.
4. Styrke lokal ledelse og gjøre det enkelt å administrere frivillig innsats, tilpasset lokale forhold.
5. Styrke kunnskapsdeling og nytenkning mellom frivillige lokalt, nasjonalt og globalt.

3.3 Åpen og endringsdyktig

For å sikre at Røde Kors opprettholder og styrker posisjonen som humanitær aktør, må vi styrke vår evne til å tilpasse organisasjonen til en ny virkelighet. Dette innebærer at vi gir plass både til «ad hoc-frivillige» og til de som ønsker seg mer stabile sosiale nettverk gjennom sitt frivillige engasjement. Vi skal imidlertid ikke gå på akkord med de kompetansekravene som stilles til frivillige i de ulike aktivitetene våre. Skal vi oppleves som en attraktiv organisasjon for frivillig innsats, må vi sørge for trygge og inkluderende rammer, ta vare på hverandre, respektere hverandres forskjeller og gjøre hverandre gode. Dette betyr at vi må investere i dyktige og framtidrettede ledere, tillitsvalgte og ansatte på alle nivå i organisasjonen. Vi må samtidig gjøre det enkelt å være frivillig og fortsette å investere i og ta i bruk formålstjenlige og brukervennlige digitale hjelpemidler for å administrere frivillig innsats og drifte organisasjonen vår.

Overordnet mål: Vi videreutvikler oss som en åpen og endringsdyktig organisasjon, i tråd med samfunnsutviklingen

Vi vil:

1. Utvikle gode ledere som setter retning, engasjerer og gjennomfører.
2. Videreutvikle en sunn organisasjonskultur, tuftet på åpenhet, inkludering og gjensidig respekt og et velfungerende samarbeide mellom frivillige og ansatte.
3. Videreutvikle en tydelig og gjennomgående beredskapskultur.
4. Styrke likestilling, mangfold og ungdomsdeltakelse i alle ledd i organisasjonen.
5. Investere i digitale løsninger og nye måter å arbeide på for å styrke våre humanitære resultater og ivareta krav til personvern.
6. Styrke vår evne til å drive effektive innovasjons- og endringsprosesser.

3.4 Bærekraftig og ansvarlig

Vi er en ansvarlig samfunnsaktør som opprettholder tillit hos våre deltakere, frivillige, givere og samfunnet for øvrig gjennom å handle på en etisk og bærekraftig måte. For å sikre dette, må vi videreutvikle og styrke oss på flere viktige områder. Økt kompleksitet og risikonivå i humanitært arbeid betyr at vi må skjerpe fokus på sikkerhet og hvordan vi tar vare på frivillige og deltakere knyttet til aktivitetene våre. Samtidig betyr økt behov for å gjennomføre innsats uavhengig av interesser hos enkeltdonorere at vi må arbeide for større bredde i inntektskildene våre. Behov for felles innsats for å nå FNs bærekraftsmål og mål om å redusere klimaendringer innen 2030, innebærer at vi må jobbe proaktivt og effektivt for å bidra til å nå disse. Klimaendringer har humanitære konsekvenser for menneskene på jorda og rammer de mest sårbare i samfunnet sterkest. Ved å ta klimaansvar vil vi hindre og redusere de humanitære konsekvensene uten at det går på bekostning av vår humanitære innsats.

Overordnet mål: Vi opptrer på en bærekraftig og ansvarlig måte

Vi vil:

1. Ivareta menneskers sikkerhet, sårbarhet og rettigheter tilknyttet våre aktiviteter og ta vare på frivillige, ansatte og delegater.
2. At Røde Kors skal ha et mål om å gjennomføre sitt arbeid på en bærekraftig og etisk måte, med spesifikke, hensiktsmessige og målbare målsettinger for å redusere vårt eget klima- og miljøavtrykk.
3. Skape nye, og øke eksisterende, inntekter som sikrer gjennomføringsevne og uavhengighet.
4. Sikre åpen, regelmessig og lett tilgjengelig informasjon om hvordan vi bruker midler og leverer resultater.
5. Påvirke beslutningstakere, Røde Kors-bevegelsen og samfunnet for øvrig i å handle på en måte som hindrer og reduserer de humanitære konsekvensene av klimaendringene.

